

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشکده بهداشت و تغذیه

گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

عنوان : روش تحقیق

تعداد واحد : ۲ واحد نظری ۱ واحد عملی گروه هدف : دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی

مدرس : آقایان (دکتر وحیدی، تبریزی، جنتی)

مدت : ۵۱ ساعت

مقدمه : یکی از اهداف اصلی تحقیق در علوم بهداشتی ، تولید و بررسی نظریه هایی در راستای درک راههای ارتقاء شرایط سلامت در انسان ها و به کارگیری دانش جدید برای ارتقاء کیفیت، کارایی و اثربخشی در نظام سلامت است . تولید علم و فناوری نوین برای حل مشکلات و معضلاتی که لا ینحل مانده است از دیگر اهداف پژوهش در نظام سلامت می باشد. روان ترین و منطقی ترین ابزار برای آن پژوهش علمی است .

امروزه تصمیم گیری مبتنی بر شواهد اهمیت زیادی پیدا کرده است در نظام سلامت به دلیل کمبود منابع استفاده از شواهد علمی مستند، دقیق و قابل اتکا در سیاستگزاری، برنامه ریزی، مدیریت و تصمیم گیری امری بسیار با ارزش و حیاتی است و بهترین راه برای فراهم آوردن داده ها های مورد نیاز قابل اتکا پژوهش های علمی می باشد .

به منظور فراهم آوردن اطلاعات درست و ارتقای کیفیت تحقیقات لازم است که هر پژوهشگر مفاهیم اولیه و بنیادین پژوهش را فرا گیرد تا بتواند به طور اصولی و دقیق به پژوهش بپردازد . در دوره تحصیلات تکمیلی توانمند سازی دانشجویان در زمینه پژوهش از اهمیت ویژه ای برخوردار است .

اهداف :

۱- **هدف کلی :** پس از گذراندن این درس ، دانشجو باید با روش شناسی پژوهش و گامهای پیوسته آن آشنا شده و بتواند یک طرح پژوهشی را به طور کامل و دقیق تدوین نماید .

۲- اهداف اختصاصی :

۱- آشنایی با مفاهیم، تعاریف و اهمیت تحقیق در نظام خدمات بهداشتی درمانی

۲- تهیه یک طرح تحقیقاتی (انتخاب موضوع، نگارش عنوان مناسب و بیان مسئله مناسب

۳- بررسی اطلاعات و مدارکی (بررسی متون) که در ارتباط با موضوع تحقیق است .

۴- تنظیم اهداف ، فرضیات یا سئوالات پژوهشی

۵- تعریف متغیرها

۶- انواع مطالعات

۷- انتخاب روش جمع آوری اطلاعات نحوه تعیین روایی و پایایی آنها (روش های کمی)

۸- اجرای طرح تحقیقاتی

۹- تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع آوری شده

۱۰- تهیه برنامه عملیاتی

۱۱- شناخت منابع و بودجه مورد نیاز

۱۲- مطالعات کیفی

۱۳- تدوین پروپوزال

۱۴- رفرنس نویسی

۱۵- تهیه مقاله

اهداف کاربردی :

در پایان این کلاس انتظار می رود دانشجویان به صورت عملی با مهارت‌های پژوهش ، تدوین پروپوزال تحقیقاتی و تهیه مقالات پژوهشی آشنا شوند .

روش آموزش: شیوه آموزش دانشجویان محور و مهارت محور بوده و کلاس درس با استفاده از منابع و سرفصل های تعیین شده به صورت مشارکتی، کار گروهی ، بحث جمعی، ارائه گزارش دانشجویان درباره نتیجه فعالیت های تیمی و پرسش و پاسخ اداره خواهد شد.

برنامه اجرایی درس روش تحقیق

شیوه تدریس		مدرس	موضوع مورد بحث در جلسه	زمان
کار گروهی	سخنرانی			
---	۸-۱۰	جنتی	معرفی اهداف - روش تدریس و روش ارزشیابی درس	۸۸/۷/۷
---	۹-۱۰	جنتی	آشنایی با مفاهیم، تعاریف و اهمیت تحقیق در نظام خدمات بهداشتی درمانی	روز اول ۲ آذر
۱۱/۳۰-۱۳	۱۰-۱۱/۳۰	جنتی	روش های مسئله یابی و اولویت بندی مسئله یا موضوع پژوهشی	
۱۳-۱۴		دانشجویان	ارائه گزارش کارگاه	
	۸-۱۰	جنتی	مساله چیست و چرا باید مطالعه شود (تدوین بیان مساله)	روز دوم
	۱۰-۱۱	جنتی	مرور و بررسی اطلاعات و مدارک موجود	۵ آذر
	۱۱-۱۳	جنتی	کار گروهی	
۱۴-۱۳	۱۳-۱۴	دانشجویان	ارائه گزارش کارگاه	
	۹-۱۰	۸-۹	تنظیم اهداف پژوهش و فرضیات تحقیق	روز سوم
	۱۱-۱۲	۱۰-۱۱	تدوین فرضیات و سئوالات پژوهشی	۹ آذر
۱۴-۱۳		دانشجویان	ارائه گزارش کارگاه	
۹-۱۰	۸-۹	دکتر وحیدی	تعریف و انتخاب متغیرها	روز چهارم
۱۰-۱۱		دانشجویان	گزارش کارگروهی	۱۲ آذر
۱۲-۱۳	۱۱-۱۲	دکتر وحیدی	انواع مطالعات و روش انتخاب نوع مطالعه	
۱۴-۱۳		دانشجویان	گزارش کارگروهی	
۹-۱۰	۸-۹	دکتر وحیدی	انتخاب روش جمع آوری اطلاعات نحوه تعیین روایی و پایایی آنها (روش های کمی)	روز پنجم
۱۰-۱۱		دانشجویان	گزارش کارگروهی	۱۶ آذر
۱۲-۱۳	۱۱-۱۲	دکتر وحیدی	روش نمونه گیری در مطالعات	
۱۴-۱۳		دانشجویان	ارائه گزارش کارگاه	
۹-۱۰	۸-۹	دکتر وحیدی	روش های تجزیه و تحلیل اطلاعات	روز ششم
	۱۰-۱۰/۳۰	دکتر وحیدی	ملاحظات اخلاقی در پژوهش	۱۹ آذر
	۱۰/۳۰-۱۱	دکتر وحیدی	مطالعه مقدماتی (پایلوت)	
۱۱-۱۲		دانشجویان	ارائه گزارش کارگاه	
۱۳-۱۴	۱۱-۱۲/۳۰	دکتر وحیدی	تهیه طرح عملیاتی	
۱۳-۱۴	۱۳-۱۲/۳۰	دکتر وحیدی	امکانات و بودجه موردنیاز	

	۸/۳۰-۱۰	دکتر تبریزی	کلیات و فرایند مطالعات کیفی	روز
۱۰/۱۵-۱۱/۳۰			کارگروهی: نوشتن عنوان، سؤال تحقیق، بیان مساله و اهداف مطالعه	هفتم
۱۱/۳۰-۱۲/۳۰			گزارش کارگروهی	۲۳ آذر
	۸/۳۰-۹/۳۰	دکتر تبریزی	رویکردهای پژوهش کیفی پدیدار شناسی و اقدام پژوهی	روز
	۹/۳۰-۱۰/۱۵		انتخاب نمونه و روش نمونه گیری	هشتم
۱۰/۳۰-۱۲			روش جمع آوری داده ها: مشاهده، مصاحبه، FGD	۲۶ آذر
۸/۳۰-۹/۴۵		دکتر تبریزی	کارگروهی: تعیین متولوژی، انتخاب نمونه و روش جمع آوری داده ها	روز نهم
	۹/۴۵-۱۰/۳۰		روش تجزیه و تحلیل داده ها	۳۰ آذر
	۱۰/۴۵-۱۱/۱۵		اخلاق در پژوهش	
	۱۱/۱۵-۱۲		قوام و درستی داده ها	
	۸-۱۰	جنتی	جمع بندی	روز دهم
	۱۰-۱۲	دکتر تبریزی	رفرنس نویسی	۳ دی
	۸-۱۲	خانم دکتر علیزاده	مقاله نویسی	روز یازدهم ۱۰ دی

برنامه به شکل کارگاهی و Full Course برگزار خواهد شد.

پس از پایان برنامه هر دانشجو موظف است حداکثر ظرف دو ماه یک طرح تحقیقاتی تهیه و به گروه اساتید برگزار

کننده کارگاه ارایه نماید. (این مدت معادل ۱۵ ساعت کار عملی)

کلیه طرحهای تحقیقاتی در یک روز با حضور کلیه دانشجویان و اساتید برگزار کننده کارگاه ارشیابی و اصلاح گردد.

(این مدت معادل ۱۵ ساعت کار عملی)

منابع اصلی:

۱- سازمان جهانی بهداشت، " تحقیق در سیستم های بهداشتی " گروه مترجمین، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تهران ۱۳۸۱.

۲- آصف زاده سعید "راهنمای آموزش ده گام پژوهش در سیستمهای بهداشتی درمانی" وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران ۱۳۸۲.

۳- آصف زاده سعید "مدیریت تحقیقات بیمارستانی" دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین، معاونت پژوهشی، حدیث امروز، قزوین ۱۳۸۲.

۴- عابدی، حیرعلی و همکاران. روشهای تحقیق کیفی در پرستاری، انتشارات بشری، چاپ اول ۱۳۸۵.

۵- ادیب حاج باقری، محسن و همکاران. روشهای تحقیق کیفی، انتشارات بشری، چاپ اول ۱۳۸۶.

انتظارات از دانشجویان محترم:

انتظار می‌رود دانشجویان عزیز مطابق طرح درس ارائه شده قبل از حضور در کلاس مطالب درسی را مرور کرده و در گروه‌های کاری و در بحث‌ها مشارکت فعال داشته باشند، چرا که آمادگی قبلی منجر به یادگیری عمیق‌تر و مشارکت بهتر دانشجویان در کلاس خواهد گردید.

انتظار داریم دانشجویان مطابق برنامه توافق شده در کلاس و برنامه اجرایی مندرج در طرح درس، به صورت موثر در کارهای تیمی مشارکت داشته، نقش‌های مختلف در یک تیم موثر را در عمل تمرین کنند و نتیجه فعالیت‌ها و بحث‌های انجام گرفته در گروه را توسط گزارشگر گروه ارائه دهند.

امید است نتایج بحث‌های این کلاس به نحو موثری در زندگی فردی و در موقعیت‌های شغلی آینده، عزیزان دانشجوی مورد استفاده قرار گیرد.

روش ارزشیابی دانشجویان:

۱- امتحان کتبی ۱۱ نمره

۲- فعالیت کلاسی ۲ نمره

۳- ارائه پروپوزال ۷